Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телеф.: BErgen 4-0237 / 4-0807
Телеф. УНО: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 46. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 26-го ЛЮТОГО 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 46. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 26, 1952. VOL. LX.

АМЕРИКАНСЬКІ ЮНІЇ РОЗСАДНИКАМИ ДЕМОКРАТІЇ—ТОВБИН

Вашингтон. — Секретар Товбин, у своєму річному звіті, що його він представив Конгресові, висловив признання робітництву й керівникам підприємств за те, що вони роблять посвяту під час сповнювання теперішньої мобілізаційної програми. Одначе найвище признання він зоредив на робітничі професійні спілки, кажучи: „Американські робітничі юнії це найдоцільніші агітатори демократичного життєвого ладу, бо вони зберігають найкращі надії на волю людства і на піднесення життєвого стандарту по цілому світі". У звіті з'ясована проблема робочої сили, мобілізації, справа цін, робітничих платень, промислових відносин, робітничого законодавства і судових рішень в робітничих справах. Секретар Товбин передає теж історію змагань уряду впродовж двадцяти років за доведення до порозумінь між робітництвом і промисловими керівниками для створення економічної підстави до масової розпродажі виробів. Він теж пригадав на такі важливі осяги, як збірні переговори, встановлення старечих пенсій, забезпечення на випадок безробіття, мінімальної платні, заборони дитячої праці і підтримки цін на фармерські продукти.

Незалежно від цього звіту і згадки про значення юній для розповсюдження демократії, пороблено старання для прийняття з Европи коло 2,000 робітників, щоб дати їм нагоду практично навчитися засад діяння робітничих юній. Европейські робітники після приїзду до Америки, будуть затруднені як звичайні юнійні робітники по різних промислових підприємствах за звичайною заплатою впродовж дванадцяти місяців, самі будуть платити собі за утримання і потім повернуть до Европи для поширення американських засад праці й організації робітництва.

Америка й десять інших країн збільшують торговельні обмеження до совєтів

Вашингтон. — Злучені Держави й десять західньоевропейських країн заключили нову умову про заборону вивозу стратегічних матеріялів до Совєтського Союзу й його сателітів. Нове порозуміння основане на засаді, що країни які дістають матеріяли з-закордону, не будуть ці матеріяли вивозити в інші країни і будуть уживати їх тільки на їх пряме призначення. Умову заключили такі держави: Злучені Держави Америки, Великобританія, Франція, Італія, Голяндія, Бельгія, Західня Німеччина, Данія, Норвегія, Португалія й Люксембург. Плян оголосив секретар торгівлі Чарлз Сойер, бо він підлягає під контролю Бюра Міжнародньої Торгівлі при департаменті торгівлі. Заборона вивозу стратегічних матеріялів не є нова, тільки досі вона була залегка, бо з різних країн приходили до Америки скарги, що американські товари, привезені до деяких европейських країн, були перепродувані Совєтам або їхнім сателітам. Нове при теперішній умові, що країни, які закуповують товари в Америці чи де інакше, зобов'язуються уживати їх для власних потреб, і не допускати до їх вивозу в підсовєтські країни.

Америка готова обмежити рухи совєтських дипломатів

Вашингтон. — Департамент стейту випрацював плян обмеження рухів совєтських дипломатів, що перебувають в ЗДА. Розпорядження може увійти в життя несподівано, вже поточного тижня, як відповідь на обмеження подорожування американських дипломатів у Совєтах. Якщо хто з совєтських дипломатів схоче виїхати поза заборонену зону в Америці, мусить постаратися про спеціяльний дозвіл. Департамент стейту вже порозумівається з іншими некомуністичними країнами в справі подібного обмеження совєтських дипломатів на їхніх територіях.

Розбите судно в Ню Йорку

Ню Йорк. — В неділю в г. 3.45 багато людей приглядалися з берега, як три буксирні кораблі тягли по Іст Рівер розбите нафтоналивне судно, що його найсильніша буря цієї зими розбила була надвоє біля рога Код, — минулого тижня. Це судно, вартістю двох мільйонів, причалило в Бруклинській пристані при 23 вулиці. На розбитому судні були десять моряків, що не опустили його після бурі.

Переносна ляборатія для цивільної оборони

Вашингтон. — Адміністрація цивільної оборони оголошує удосконалення й поширення переносної лябораторії, при допомозі якої стейти можуть врятувати тисячі людей від смерти на випадок нападу атомовою бомбою. Це дерев'яна скриня височиною двох стіп і шириною одної стопи. Вона важить тільки 75 фунтів і містить матеріяли для вжитку на 24-48 годин діяння, а кошти її досягають 125 дол. Такі ляборатії будуть приміщені у федеральних магазинах, одначе ними могтиме користуватися стейт, якщо Конгрес ухвалить відповідні фонди. Ляборатія має на меті забезпечити провірку крови, хребетного стрижа, та різних ушкоджень після вибуху бомби.

НОВИЙ ВИНАХІД УМОЖЛИВЛЮЄ КИШЕНКОВІ РАДІЄВІ АПАРАТИ

Принстон, Н. Дж. — Новий винахід, величиною й фобмою житнього зерна, стає підставою цілої серії електричних див. Винахід називається „транзістор" і його можна буде вживати у таких випадках, у яких досі вживається радієвих лампок. Крім того, з уваги на свій малий об'єм, транзістор не тільки може сповняти прислугу довший час, але й зуживати тільки дрібну частину електричної сили.

З уваги на таку прикмету транзістора, можна буде вже незабаром випустити на ринок радієві кишенкові апарати, що будуть діяти як теперішні хатні й столові апарати. Новий винахід причиниться теж до виробу малих телевізійних апаратів, та передавачів радія такої величини як телефонічний прилад і то без електричних батерій. Можна буде також виробляти дуже малі електронічні додавальні машини. Транзістор зроблений з кавалочку пластинки й дротику. Його винайдено в ляборатії Радіо Корпорейшен оф Амеріка Віктора.

КЕРСТЕН: ПЕРЕМОГА ДЕМОКРАТІЙ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД СТАНОВИЩА ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ

УКРАЇНСЬКІ ПРЕДСТАВНИКИ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ В КОНФЕРЕНЦІЇ В СПРАВІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ В ХОЛОДНІЙ ВІЙНІ; СТВОРЕНО ПОСТІЙНУ АГЕНЦІЮ; ПРОДОВЖУЮТЬСЯ ІМПЕРІЯЛІСТИЧНІ ІНТРИГИ РОСІЙСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

Вашингтон. — Успіх демократій в теперішній психологічній війні проти комуністичної тиранії залежить у великій мірі від того, чи Злучені Держави та інші вільні країни спроможуться на деклярацію допомоги поневоленим народам звільнитися від Москви — твердив конгресмен Чарлз Керстен на конференції в справі психологічної стратегії в холодній війні, яка була скликана і ведена Конгресменом О. К. Армстронгом та відбулася у Вашингтоні в готелю тої ж назви в днях 22-го і 23-го лютого. До участи в конференції були запрошені конгресменом Армстронгом теж представники поодиноких національностевих груп і їх організацій. Ціллю конференції, як це сказано в офіціяльному повідомленні, було: „зосередити публічну увагу на спротиві проти совєтських комуністів з боку поневолених тепер їх режимом народів в Совєтському Союзі та сателітських країнах; виявити потенційну силу того резистансу, обговорити шляхи і засоби, при допомозі яких ці рухи спротиву можуть бути збільшені і посилені; опрацювати кінцеві пляни акції на допомогу гнобленим жертвам комуністичної тиранії в тій цілі, щоб вони могли у відповідний час повалити комуністичний режим та визволитись, щоб встановити вільні і демократичні уряди, базовані на праві самовизначення та встановити постійну організацію для здійснення цілей і програм, розгорнених під час конференції". На конференції з українського боку взяли участь: проф. Лев Добрянський, Дмитро Галичин, адв. Степан Ярема, адв. Михайло Пізнак і Євген Рогач від Українського Конгресового Комітету: д-р Володимир Ґалан від ЗУАДКомітету; Володимир Душник від Католицької Допомогової Конференції; Микола Лебідь від Закордонного Представництва УГВР; Іван Гришко і Микола Степаненко від ДОБРУСу; д-р Н. Процик від АБН та І. Білинський від ООЧСУ. Усіх представників на нарадах було коло 400.

Конгресмен Армстронг відкрив конференцію та заявив, що большевизм це бациль, з існуванням якого не можна погодитися без загрози для знищення цілого людського організму. Він підкреслив, що Злучені Держави та очолюваний ними вільний світ повинні повести визвольну політику проти большевизму, замість дотеперішньої політики здержування його від дальшого поширювання. Конгресмен Брукс Гейс дораджував обережність в обіцянках допомоги поневоленим Москвою народам, з уваги на народовбивчі совєтські репресії проти тих народів. Едвард О'Коннор, член Комісії Переміщених Осіб, говорив про наявність між поневоленими народами могутнього визвольного руху та пропонував створити Центральну Агенцію Психологічної Стратегії, яка подбала б про використання тих рухів для перемоги демократій. Передбачений в програмі як один з промовців сенатор Пат МекКеран сам був перешкоджений і його промову відчитано. Він твердить, що комуністичний режим мусить бути знищений а Політбюро повинно зустріти такий самий кінець, як зустрів Гітлера та його прибічників.

До головних доповідачів належав теж проф. Лев Добрянський, голова УККомітету. В своїй доповіді, опрацьованій з питомою йому дбайливістю та ясністю думки, він зосередив головну увагу на ролі не-російських народів Совєтського Союзу в американській психологічній стратегії, подаючи загальний історичний огляд незламаних змагань цих народів до волі. Окремо зупинився проф. Добрянський на ролі українського народу в боротьбі проти російського імперіялізму, покликуючись на низку документів і заяв найвидатніших американських та інших вільних державних мужів і політиків, які назвали Україну „Ахілевою п'ятою" совєтської імперії, про що свідчить теж найбільші совєтські репресії власне проти українців та українських національних аспірацій. Розглядаючи проблему російського імперіялізму з історичного боку, проф. Добрянський звернув увагу на те, що часто переочують американські державні мужі, а саме на факт, що теперішній червоний імперіялізм є тільки продовженням власне історичного російського імперіялізму, якому тепер служить теж російська еміграція. На закінчення голова УКК з'ясував конкретні цілі і засоби американської психологічної стратегії відносно не-російських народів Совєтського Союзу, підкреслюючи і зі свого боку необхідність безумовного визнання Америкою права на самовизначення тих народів, як теж необхідність активної політичної, мо-

(Закінчення на стор. 4.)

ЗГОРІЛА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА У ФИЛАДЕЛФІЇ

Филаделфія. — Пожежа, що дала притоку до повного алярму, знищила українську православну церкву ранком в неділю 24 лютого, як про це опвіщає агенція Юнайтед Пресс. Церква, відома під назвою Центральної Конгреґаційної церкви, була невживана впродовж кількох років і її саме тепер перебудовувано.

УСПІШНА ІМПРЕЗА ПЛАСТОВОГО ДОРОСТУ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Пластова Станиця в цій метрополії, при співучасти Пластприяту, влаштувала останньої неділі в залі академії св. Юра оригінальну імпрезу, яка напевно довго залишиться в пам'яті її учасників. Сценка „Баль у королевої сніжки", укладу п-ні Е. Гойдишевої, попередила масову забаву, яка згуртувала коло двох соток дітвори перебраної в історичні костюми, та приблизно таку ж кількість батьків і опікунів, які винесли переконання, що такі і подібні імпрези це найкращий засіб зберегти нашу дітвору для нашої громади. Забавою керували невтомні в своїй виховній роботі пластуни.

Проф. Галич у радіо

Супіріор, Віс. — Дня 27. лютого ц. р. від 2 до 2.30 год. пополудні, проф. Василь Галич промовлятиме в радіо зі Стейтової Радієвої Сітки Станцій в Мадісон, Віскансин. Ця програма відбудеться в рямках авдицій „Година Стейтового Каледжу в Віскансін". — Проф. Галич репрезентуватиме історичний факультет стейтового університету в Супіріор, Віс. Заголовок програми „Залізна Заслона". Разом з проф. Галичем виступатимуть ще й п'ять його учнів. В передачі говоритиметься і про українську справу. — Ця сама програма повториться на другий місяць в найбільшій в тій околиці станції „Ет ди Гед оф ди Лейк" В.Е.Б.С.

ЗДОРОВ'Я НАРОДУ—МЕТА Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРІВ

ДРУГІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДКРИВАЮТЬ НОВИЙ ЕТАП В РОЗВИТКУ Т-ВА; Д-Р РОМАН ОСІНЧУК ПЕРЕВИБРАНИЙ ГОЛОВОЮ

Ню Йорк. — Здоров'я народу, добре ім'я українського лікаря як професіоналіста і громадянина, активна участь українських лікарів в громадському житті, співпраця з іншими професійними та громадськими українськими організаціями та репрезентація українського лікаря на американському і міжнародному теренах — це головні цілі Українського Лікарського Товариства в Америці, що минулої суботи і неділі відбуло свої другі річні загальні збори, започатковуючи ними новий етап в своєму професійному, організаційному і громадському розвитку. Ці основні цілі з'ясував дотеперішній і нововибраний голова Т-ва, відкриваючи збори та вітаючи приявних 86 лікарів-учасників зборів. Д-р Осінчук підкреслив, що „ми сьогодні одинокє у вільному світі Товариство членів великої і благородної професії та науки, в якому немає жадних ані політичних, ані теренових чи будь-яких інших різниць, натомість є всі дані на те, щоб заняли місце в передовому ряді наших загальнонаціональних змагань". Нав'язуючи до теперішньої організаційної стадії Т-ва, з усіми її трудноцами і недомаганнями, д-р Осінчук з'ясував такі головні напрямні дальшої праці: Перше і основне завдання лікарів та їх Т-ва — це народне здоров'я. В руках лікарів найбільший скарб нації — її здоров'я. Америка в тій ділянці належить до найбільше заавансованих країн світу, з американськими лікарями додержують кроку теж українські лікарі в цій країні, але відстає наша громада. Лікарі можуть цьому зарадити в своїх кабінетах і в своїх громадах. Одне з найближчих завдань Т-ва — це український шпиталь в цій країні і в цьому мусить допомогти теж все громадянство. Друге завдання — це найактивніша участь лікарів в громадському житті та співпраця з іншими Т-вами, зокрема з найбільш зближеним професійним Т-вом Українських Інженерів. Третє завдання Лікарського Товариства в дальшій його праці — це тісна співпраця з НТШ і УВАН для розвитку української науки та її вкладу в світову скарбницю. Четверте завдання — це контакт з усіми американськими лікарськими товариствами та репрезентація українського лікаря на міжнародному терені. Окрему ділянку в праці Т-ва творить товариська і професійна допомога всім українським лікарям, що ще не знайшли свого місця у новій країні. Змагання до створення світового об'єднання українських лікарів це теж одне з важливих завдань Українського Лікарського Товариства в Америці. До тих цілей далека і важка дорога, але до них можна дійти спільними силами і зусиллями.



Д-р РОМАН ОСІНЧУК
голова Т-ва Українських Лікарів

Зборами Т-ва проводила президія в складі: Д-р Ярослав Хмілевський — голова, д-р Марія Косенко і д-р Йосип Ґіґаса, заступники, — д-р Юрій Городиловський і д-р Богданна Свистун, секретарі. Поодинокі комісії очолювали: д-р В. Кашубинський, статутову, д-р Б. Олесницький, резолюційну та д-р Дмитріюк, виборчу. Збори відбулися в приміщеннях Л. М. Клюбу. В першому дні нарад відбулася наукова конференція з доповідями д-ра Р. Осінчука: Патоґенеза і терапія артеріосклерози в світлі нової дійсности; д-ра Романа Лисяка: Шкірні хвороби в старшому віці; та д-ра Тетяни Терлецької-Антонович: Злоякісні новотвори і старість. Цикль рефератів був подуманий для роз'яснення дуже важливої в медицині ділянки ґерантології. Перший день зборів закінчено товариською зустріччю.

Наради в другому дні започатковано доповіддю д-ра Осипа Оришкевича про професійну етику. Із звітів Управи: голови д-ра Р. Осінчука, секретаря д-ра Кл. Рогозинського, касира д-ра Лепкого та голови Контрольної Комісії д-ра Ярослава Макарушки виходило, що Т-во має точно — 407 зареєстрованих членів — лікарів українців, з того 194 оформили своє членство. Біля 100 українських лікарів в цій країні ще не охоплені навіть реєстрацією. З усіх зареєстрованих є 368 новоприбулих і 39 давніших або тут народжених. Усі лікарі працюють по своїй професії. 21 новоприбулих вже поновили й нострифікували свої дипломи і 18 з них вже мають свою власну практику. 2% всіх лікарів становлять стоматологи. Т-во має свої філії або делеґатури в Дітройті, Шікаґо, Филаделфії, в Мериленді, Норт Дакоті, в Бофало, Рачестер, Бінґгемптон та деяких інших місцевостях. Впродовж року Т-во мало 1030 дол. прибутків і 557 дол. видатків. Над звітами і

(Закінчення на ст. 3)

Український комітет участи в міжнародній жіночій виставі в Ню Йорку

Ню Йорк. — У п'ятницю 22 лютого в приміщенні Українського Демократичного Клюбу відбулося зібрання українського жіноцтва з Ню Йорку і округи для зорганізування „Українського Жіночого Виставочного Комітету на місто Ню Йорк і околицю". Комітет цей має метою підготовити нашу участь у Міжнародній Жіночій Виставі, що відбудеться 3-9 листопада 1952 р. в Казармі 71 полку, при Парк Евеню й 34 вул. в Ню Йорку. Нарада вудбувалася під проводом п. Марії Демидчук, секретарювала п. Катерина Пелешок. Після вступних інформацій, що їх подала п. Оля Дмитрів і після переведення основної дискусії, запала одноднушна ухвала взяти солідарну участь у цій виставі і вибрати для цього 25-членний комітет. Комітет має зайнятися випробленням програми й переведенням агітації за якнайширшу участь українського громадянства в виставі. До управи комітету обрані: Марія Демидчук, голова; Олена Гординська (з Нюарку) й Іванна Бенцаль, містоголови; Дарія Степаняк, секретарка для української мови, Анна Мец, для англійської мови; — Павлина Різник, касієрка. — Голови комісій: Оля Дмитрів з Джерзі Сіті і Ярослава Сурмач для мистецтва і розголосу в англійській мові; Людмила Івченко, для розголосу в українській мові; Ірина Шох, для інформаційно-організаційної ділянки; Ірина Повзанюк, для господарства. До контрольної комісії увійшли: Марія Головей, Розалія Залепськак (з Нюарку, і Дарія Кульчицька. На зібранні явилися представниці вісьмох жіночих організацій з Ню Йорку й околиці.

АЛІЯНТИ ДОГОВОРИЛИСЬ З НІМЕЧЧИНОЮ

ЗАХІДНА НІМЕЧЧИНА ДІСТАЄ ПОВНУ СУВЕРЕННІСТЬ ТА СТАНЕ ПОВНОПРАВНИМ ЧЛЕНОМ ЗАХІДНОЇ СПІЛЬНОТИ НАРОДІВ

Лісбона, Португалія. — Тут з поінформованих джерел повідомляють, що міністри закордонних справ трьох західних великодержав: американський державний секретар Дін Ачесон, британський секретар закордонних справ Ентоні Іден та французький міністер закордонних справ Роберт Шуман проголосять впродовж найближчих 48 годин досягнення окупаційного і кінцевого порозуміння із Західною Німеччиною в справі закінчення окупаційного стану в Німеччині, признання тій країні повної суверенности та включення її знову як вільного і повноправного члена західної спільноти народів. Порозуміння досягнено після інтензивних нарад трьох згаданих керівників закордонної політики поза кулісами конференції Ради Організації Північно-Атлантійського Пакту, в якій вони беруть участь. Розмови на ці теми попереджено нарадами із західно-німецьким канцлером д-ром Конрадом Аденауером в Лондоні попереднього тижня. Кінцеве оформлення договору вможливила переслана літаком до Лісбони відповідь західно-німецького уряду, в якій він приймає західну пропозицію та погоджується взяти участь в европейській армії і заплатити 11,250,000,000 німецьких марок ($2,670,000,000) на покриття видатків спільної оборонної підготовки. Німецький уряд погоджується вплачувати місячно впродовж цього і наступного року по 850,000,000 марок, отже 10,200,000,000 марок річно, себто 1,000,000,000 марок менше, ніж того початково домагалися аліянти. Проте, західні міністри вважають, що цей більйон більйон марок Німеччині доведеться заплатити додатково на оборону Берліна, пенсії інвалідам і ветеранам, на вдержання прикордонної сторожі і т. п., що теж можна зараховати до справ Атлантійського Пакту. В найближчих годинах ще має бути вирішена тільки справа дефініції вимаганої аліянтами „контролі безпеки" над продукцією німецької зброї і тоді буде офіціяльно проголошене західно-німецьке порозуміння, яке становитиме новий період в теперішньому політичному і оборонному розвитку.

Історичні рішення Атлантійської Ради

Лісбона. — Північно-Атлантійська Рада, зложена з міністрів закордонних справ та військових і господарських експертів 14 договірних країн, винесла впродовж останніх трьох днів низку рішень, які матимуть історичне значення в дальшому розвитку міжнародних подій. В п'ятницю однодушно рішено створити в „по можності найкоротшому часі мілітарно ефективну Европейську Оборону, включно з вкладом Західної Німеччини". Рішення увійде в силу, якщо буде ратифіковане парляментами заінтересованих країн. Це відкриває шлях для ремілітаризації Німеччини, яка до кінця червня 1954 р. має виставити 12 дивізій та змобілілізувати „тактичну авіяцію", що ропоряджатиме 1.764 боєвими літаками. В суботу Рада рішила створити в рямках европейської армії до кінця цього року щонайменше 50 дивізій, вирішуючи рівночасно дати більші права і повновласті головному командантові европейських збройних сил, ген. Айзенгаверові. Британія, Франція та Італія дали до зрозуміння, що для виконання наложених на них оборонних обов'язків вони потребуватимуть більшої американської допомоги. В неділю Рада підкреслила важливість ролі авіяції в европейській обороні, даючи ген. Айзенгаверові повновласть поширити стратегічні авіяційні бази на Марокко і Туніс. Обговорюється справи видатків на покриття коштів розбудова авіяційних і морських баз. Наради продовжуються.

Справа репатріяції полонених — „мертва точка" на нарадах в Кореї

Токіо. Аліянтські і комуністичні суперечності в справі репатріяції полонених витворили нову „мертву точку" на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї і в тій хвилині не видно жадних можливостей на швидке і успішне полагодження цеї справи, одної з останніх на порядку нарад. Аліянти рішучо обстоюють при своєму домаганні, що полонені можуть бути репадріовані тільки на добровільній базі, отже тільки ті, які самі собі того бажають. Комуністи, побоюючись, що велика, якщо не більша частина їх вояків в аліянтському полоні відмовляться вд репатріяції, з такою ж самою рішучістю і неуступчивістю домагаються безумовної репатріяції всіх полонених і без уваги на те, чи вони самі собі того бажають, чи ні. Рівночасно комуністична пропаґанда почала інтенсивну кампанію проти „нелюдської" поведінки аліянтів з комуністичними полоненими.

МОЖЛИВІСТЬ БРИТАНСЬКОЇ ЕВАКУАЦІЇ З СУЕЗУ

Лондон. — Тут офіціяльно повідомлено, що впродовж цього тижня мають початися в Каїро нові англо-єгипетські переговори в справі Суезу. — Рівночасно з поінформованих джерел заявляють, що Британія може евентуально погодитися на евакуацію своїх військ з зони Суезького каналу, але тільки з передумовою, що негайно буде створена нова система оборони Близького Сходу перед можливою комуністичною аґресією та що в Суезі залишиться відповідна військова база. В дипломатичних колах вважають, що єдиною можливою підмінкою теперішньої британської оборони Суезу вважає Британія запропонований трьома західними великодержавами договір про спільне близько-східне командування, в якому рівноправними партнерами були б Злучені Держави, Британія, Франція, Туреччина і Єгипет. Натомість ані Британія ані її західні союзники не вважали б достаточною обороною Суезу і Близького Сходу військово - оборонний алянс міх самими тільки арабськими країнами. В Лондоні здогадуються, що єгипетський прем'єр на найближчих нарадах з британським амбасадором видвигне такі домагання: поступової евакуації британських військ з Суезу, місце яких займе єгипетська армія; військової і фінансової допомоги Заходу для країн Арабської Ліги, що задумують створити військовий союз; — британського визнання єгипетської суверенности над Суданом, з тим застереженням, що населення тої країни матиме право у відповідний час та після відповідної підготовки вибрати незалежність від Єгипту, якщо того бажатиме. Британія ставиться з відповідними застереженнями до цих вимог.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

САМОСТІЙНИКИ

Чи був коли в світі такий нарід, що не захотів би бути справжнім господарем своєї землі, та ще тоді, коли він культурний, національно свідомий, зі свободолюбним славним минулим й коли його нараховують на десятки мільйонів? Чи це не природне явище, якщо якийсь нарід, що його сусіди ограбили з найбільших святощів і сотнями років у неволі тримали, змагає до цього, щоб з цеї неволі й сліду не стало? Чи є щось дивного в тому, якщо якийсь нарід хоче засісти у народів вільнім колі під своїм власним ім'ям і якщо хоче мати змогу під власною назвою вкладати свою пайку в культурну скарбницю світу? Чи так думати і до цього змагати треба аж чужого поштовху, чужої інтриги, а не здорового інстинкту нації? Чи такі почування не є природними почуваннями кожного члена нації, що її шанує і любить з щирого серця і з цілої душі?

Смішно про такі речі в нинішній час говорити і писати та ще на такій землі, де свого часу за волю і незалежність пішов справжній брат проти справжнього брата. Але виходить на таке, що треба про це писати і говорити, щоб таким чином розкривати усю нікчемність і злочинність наступу на „українських самостійників". Такий наступ ведуть т. зв. представники російської еміґрації при допомозі різних типів, включно з яничарами, що хотіли б робити політичну карієру на рятуванні цілости Росії, а в першу чергу користуватись фондами, які добрий американський нарід дає на добру ціль боротьби з комуністичною аґресією та кремлівським імперіялізмом.

„Українські самостійники в Америці" існують тут так довго, як довго існує українська іміґрація. Самостійниками вони не стали в Америці; з ідеалом самостійної України вони сюди прибули ще 70 років тому. Та ж автор першої більшої праці про життя американських українців, виданої ще перед першою світовою війною, є ніхто інший, а Юліян Бачинський, автор загально відомого твору „Україна ірредента"! Якраз тут, **на американській вільній землі, міг кожний „самостійник" переконатись, як слушні змагання українського народу до незалежности ідуть в парі з тими ідеями, які голосили і голосять найкращі уми Америки.**

Вороги українських самостійників твердять, що український нарід не є за самостійність, хоч цей нарід усамостійнився був ще в 1918 році. Російська пропаґанда трубить, що український нарід є за федерацію з Росією. Коли так є, так чого їм журитись домаганнями українських самостійників? Рішатиме всеодно український нарід і якщо він захоче федерації з Росією, то так і буде. Це російські „єдинонеділимці" добре знають тільки вони самі в глибині душі переконані, що українські самостійники голосять саме те, що є в душі й серці українського народу. Вони добре знають, що український нарід прямо зненавидів Росію за те, що від неї витерпів. Тому намагаються знову рятувати цілість Росії при допомозі Америки, вживаючи до цього її авторитету, її грошей та її зброї як це було по першій світовій війні.

Україна відродилась як державна, самостійна нація в час першої світової війни з волі українського народу та його жертвами, а теж згідно з високими американськими принципами про національне самовизначення. Хто ж валив ці високі принципи на українських землях? Проти кого пішов ген. Денікин в східній Україні, а ген. Галлер в західній?

Згода з українськими самостійниками, це є згода з ідеалами українського народу. Такої згоди треба українцям. Особливо треба її з росіянами і поляками. Тільки до неї треба приступати з чистими руками і думками, як пристало на чесних та ідейних людей.

„Стройки комунізма" або рабська праця

Совєтська преса завалена нарисами й статтями про так звані „стройки комунізма". Журналісти мусять давати описи совєтських Геркулесів, які нібито виконують на 500-1000 відсотків виробничі норми; малярі готують картини будівництв, поети складають пісні, учені виїжджають на будівництва, щоб давати фахові поради, артисти концертами мусять обслуговувати робітників, при чому доходить до того, що, наприклад, акробати мусять на риштованнях будівель, чіпляючись за крани ескаваторів, показувати свої фокуси.

Керівники партії й уряду в Кремлі, озброєні географічними мапами та власною фантазією, ухвалили будівництво системи зрошувальних каналів і електростанцій. Лише після цього на місце „стройок комунізма" виїхали фахівці, геологи, міліоратори, інженери, щоб вивчити умови будівництва. Їхні висновки були відмінні від думок „інженерів" з Кремля, але вони боялися протестувати проти нереальности проєктів і їх недоцільности. Погодились на тому, що „немає таких фортець, яких большевики не могли б взяти".

Вже минув рік від часу початку перших праць на „стройках комунізма". Навіть читаючи совєтську пресу легко уявити в яких каторжних умовах працює підсовєтське населення. Люди працюють вдень і вночі, під час дощів, снігових бур і морозів. Будівництво йде далеко від населених пунктів; робітники живуть в холодних бараках. В районі будівництв не можна нічого купити: уряд наказав колгоспам в районах новобудов повлаштовувати колгоспні базари, але ніхто нічого на ці базари не везе, бо й колгоспники голодні. Це все совєтська преса називає героїзмом населення.

Партія і уряд видумують різні засоби, аби підганяти робітників до праці і вижати з них все можливе. Штучно роздувається соціялістичне змагання, запроваджуються якісь скоростні методи праці, робітники мусять підписувати зобов'язання, що вони виконуватимуть норму праці на 300-500 відсотків.

В так званому пляновому господарстві СССР панує повний хаос і безплановість. На „стройках комунізма" одна ділянка праці відстає від другої, не вистачає машин, будівельних матеріялів. Наприклад цегла для будівництва Південно-українського каналу довозиться з Закарпаття. Це коштує зайвих п'ять мільйонів карбованців, тоді як таку цеглу можна виробляти на місці будівництва.

Совєтські раби риють (довжиною в 600 кілометрів) орошувальний канал між річками Волга і Урал. Цей канал нібито перетворить неплодородну, безводну пустелю в рай з виноградниками, садами, бавовняними полями, лісами. Навіщо підсовєтському населенню якісь проблематично-пропаґандивні сади й виноградники, коли воно сьогодні напівголодне, обідране і вічно потребує найелементарніших речей побуту? Совєтська преса вигукує: „Більше дати країні речей широкого вжитку!" і вічно обіцяє, що легка індустрія скоро розпочне виріб для населення товарів. В Харкові на вул. Покровського №11 існує оригінальна установа: в ній за певну суму „совєтський щасливий человек" може на певний час для власного користування випозичити залізко, каструлю, ложки, ножі, м'ясорубки і т. д. Навіть такі прості речі недоступні для населення, а канали будують.

Колись стане відомою вся страшна картина масового винищування людей на цих „стройках комунізма", як тепер стала відомою трагедія будівників-рабів Біломорсько-Балтійського каналу ім. Сталіна. „Стройки комунізма" — це новий спосіб тримати в покорі, в замаскований спосіб розплачуватися з можливими ворогами режиму. В цьому Кремль має вже великий досвід. Ось що свідчить один з керівників будівництва Біломорсько-Балтійського каналу С. Фірін: „Біломорсько-Балтійський канал був побудований руками ув'язнених в таборах ОГПУ, порушників законів Сов. Союзу кількістю більше 100.000 осіб ... Будівництво каналу було доручене ОГПУ на чолі з тов. Ягода." (С. Фірін: Итоги Беломорстроя. Партіздат. Москва. — 1934). Далі в цій же брошурі С. Фірін пише: „Поправно-трудові табори ОГПУ являються піонерами культурного освоєння наших віддалених окраїн. Праця таборів на Ухті поступово перетворює цей край вічної мерзлоти в індустріяльний район. Там добувається нафта і вугіль. Недавно наші дослідники на Воркуті відшукали поклади вугілля. На дикому острові Вайгач табори ОГПУ добувають свинець і цинк. Біля Югорського щару зовсім недавно нами знайдений шпат, якого гостро потребує наша країна і ми форсовано починаємо його зараз розробляти . . ."

Закінчення будівництва Біломорсько - Балтійського каналу 1934 р. совєтський уряд відсвяткував в Московській комуністичній академії. На цьому святі ганебно потисався батько російсько-пролетарської літератури М. Ґоркий. Він був гостем на будівництві і в своєму виступі схвалював черговий злочин Кремля. Розповідав, що стрів на будівництві одного Басмага, який боровся проти совєтської влади і коли його взяли в полон, то не знав жодного російського слова, не міг навіть сказати слова „хлеб". М. Ґоркий розповідає ще про одного царського міністра, який свій виступ на мітинґу зприводу закінчення будівництва закінчив вигуком „ура товаріцу Сталіну і заявою високої своєї поваги до аґентів ОГПУ". (ЛЛ).

Потреба заліза підставою винахідливости

Проголошений недавно аґенцією „Асосіейтед Пресс" звіт з світової продукції заліза виказує, що Злучені Держави ведуть перед у цій ділянці, бо за останній рік випродукували 105,100,000 тон. Коли загальна світова продукція досягла висоти 227,000,000 тон, то на ЗДА припадає 46 відсотків цієї продукції. Останнього року ЗДА збільшили продукцію на 8,300,000 тон і осягнули рекорд за всі часи. Хоч виріб заліза в Великобританії зменшився на з 18,200,000 тон на пониже 18,000,000, то американський приріст покрив цей недобір і ще перевищив попередній рік.

Тому, що по другому боці теперішнього східньо-західнього кордону стоять Совєти, які у підготові до завоювання світу роблять усе можливе, щоб збільшити свою продукцію заліза, треба ствердити, що й там зросла ця продукція, а це на 4,000,000 в порівнянні з 1950 р., так, що Росія випродукувала в минулому році 33,700,000 тон заліза. За обрахунками Американського Інституту Заліза й Сталі, дев'ять провідних европейських країн поза Совєтами й їхніми сателітами випродукували 44,500,000 тон заліза, а це значить, що вони самі тільки за останній рік, перевищили совєтську продукцію на 3,000,000 тон.

Ці обчислення дуже важливі для спостерігачів, які займаються здогадами, хто вийде переможцем на випадок оружної війни між Західнім світом і Совєтським бльоком держав. Відомо, що залізо й нафта це під теперішню пору два головні джерела продукційної сили воєнного запотребування. Якщо б війна мала тривати кілька років, то недостача одного зі згаданих матеріялів заважить вирішально на поразці чи перемозі однієї або другої половини світу.

Що це мають на увазі американські промисловці, загально звісне. Рік тому оприлюднено вісті, як одно американське сталеве підприємство потайки вело довгі пошукування над зложжами залізної руди в республіці Кольомбія в Північній Америці. Найшовши там гору майже чистого заліза, підприємство подбало про забезпечення його експлуатації на виключний вжиток Злучених Держав і таким способом причинилося до зменшення турботи над можливістю недостачі заліза в знанім резервуарі Масаба або Месабі над Великими Озерами, у стейтах Ілиной і Мішиґен. Постачання залізної руди з недавно відкритих шахт у Лабрадорі ще не наладнане, бо пропоновані рікою св. Лаврентія канал ще писаний вилами на воді, отже знахідка в Кольомбії придала впору.

Одначе постачання залізної руди з Кольомбії може бути загрожене під час війни, бо руду до ЗДА треба перевозити водою. Це спонукало американських науковців натужити свої уми над поновним простудіюванням шахт у Месабі і вони можуть почванитися незвичайно важливим успіхом. Таким успіхом, що теперішні американські чолові сталеві підприємства, як Юнайтед Стейтс Стіл Корп., Бетлегем Стіл Корп., Ріпоблик, Армко, Йонґставн Шіт енд Тюб — працюють на випередки, щоб дігнати занедбане.

Віккриття становить використування непомітної донедавна твердої скали таконіту — отже мінералу, що містить 24%-30% заліза. Це небагато в порівнянні з звичайними зложжями залізної руди, яка під час процесу перебірки видає 50% заліза. Одначе науковці найшли спосіб перемінити цю скалу на таконітовий концентрат, що, після викінчення процесу перерібки, дає 60%-70% заліза, про яке техніки кажуть, що воно таке добре для залізних гут, як найкраща руда, що досі ще находиться, правда у невеликій кількості, в пасмі Месабі. Процес цей доволі довгий, одначе поплатний. Треба тверду скалу розбити на дрібні кусні, витягати з неї при допомозі великих магнетів залізо, яке вже відлучилося від скали, дальше перемелювати камінчики ще раз і то аж на дрібний пісок і вимивати його водою дак довго, аж пісок змиється і останеться найчистіша мілка руда. Коли з руди витягнути воду, тоді її вартість ще зростає.

Ново-придуманий спосіб не тільки вирівнює вичерпування теперішньої руди, але — за словами науковців — ще й приспішує процес природного творення заліза й тому робить нововідкриті скали таконіту вартіснішими від самої руди. Понад те все, кажуть геологи, таконітова скала находиться в цілій околиці Великих Озер у такій кількості, що Америка має запевнене залізо на сотні років. Близькість води з Великих Озер, якої потрібно до промивання скали на великі розміри, робить цю околицю ще вартіснішою, ніж вона була досі.

Іван Кедрин

Чим цікавиться сіра людина в Америці?

Популярно-сензаційний нюйорський щоденник „Дейлі Нюз", із щоденним накладом біля 3 мільйонів примірників і недільним — 4 мільйони, перевів анкету між своїми читачами: „Яка тема сьогодні найцікавіша людям?" Висліди дуже цікаві й причиняються до пізнання актуальних настроїв і психіки широкої американської публіки, психіки американської сірої людини, тієї, що — не вважаючи на велетенські впливи американського капіталу (фінанси, промисл, торгівля), фармерського світу і кожночасної адміністрації (державної апаратури) — є все таки в американській системі вирішним чинником, який вміє робити несподіванки навіть найбільшим „фахівцям від опінії" (дивись — останні президентські вибори). Ото ж, у висліді тієї анкети згаданий американський щоденник ставить на перше місце зацікавлення сірої людини — найближчі президентські вибори та у зв'язку з ними політику теперішнього уряду в найактуальніших справах. „Дейлі Нюз", як відомо, веде кампанію проти демократичної адміністрації, зокрема президента Трумана.

Під політикою уряду в актуальних справах треба розуміти всі ці державні американські проблеми, довкола яких відбувається боротьба між двома партіями (і частинно внутрі тих партій), в першу чергу справи закордонної політики (на неостанньому місці стоїть матеріяльна допомога Европі за Атлантійським Пактом і поміч т. зв. відсталим країнам) та з внутрішніх проблем, соціяльно-економічні проблеми („новий розподіл" і ін.). Всі ці питання стоять в найтіснішому зв'язку з ставленням до кандидатур президента. Американська сіра людина не прикладає великої ваги до передвиборчих кандидатських заяв, бо для неї здебільша особи, саме прізвище, є певними символами. Очевидно, що передвиборча кампанія може або скріпити або ослабити вартість таких „символів", — і тепер, як виходить з отієї пресової анкети, сірий американець, стрічаючись із своїм сусідом на вулиці, у сабвеї, в „ланчнеті", неминучи заторкує в розмові президентські вибори.

Це питання тісно сполучене з інфляцією та життьовою стопою. Хоч в усіх сабвеях, автобусах і трамваях (поза Ню Йорком) пропаґандивні афіші представляють потвору - змия, що його треба притиснути вилами вділ і боротися тут же порученими засобами, щоб ота потвора не піднялась вгору і не загрожувала нації, проте американський загал не дуже освідомлює собі небепеку тієї потвори-інфляції. Зате цей загал має ще у свіжій пам'яті, що таке господарська депресія і щодня має діло з харчевими цінами. І тому серед найперших проблем зацікавлення американської маси є ціни харчевих продуктів, перш за все щораз вищі ціни на м'ясо. Зростають кошти удержання мешканця ЗДА. Помешкання у цілком нових будинках — недоступні для тієї сірої людини, що не всилі платити комірне по 100 і більше долярів за розмірно малий і скромний „апартмент", — зростають ціни страв у ресторанах, як і щораз більші податки.

Правда, заяви державних мужів ЗДА кажуть, що добробут в Америці у цьому році буде не менший минулорічного, якщо ще не зросте. Але рядовий обиватель ставиться до цих обіцянок недовірливо, бо для нього мірилом добробуту є його хатній бюджет, який тимчасом погіршується.

Щойно на наступному місці йдуть такі справи, як війна в Кореї та (з внутрішнього терену), — корупція в урядовому апараті, при чому тепер ідеться вже не за політичну, п'ятиколонницьку диверсію, тільки просто про особисті „бизнеси" вищих і нижчих урядовців, особливо податкові хабарі, тихе толерування поліцією різних протизаконних дій і т. п. Про корейську війну перестали вже говорити, як про „поліційну акцію". Вона була і є в Америці непопулярна, у тому сенсі, що 1) всі американці одобрюють рішучість Трумана, якою він відповів на північно-корейську комуністичну аґресію, 2) всі вони знають, що самі американці (східньо-азійська політика ЗДА) винуваті, що в Китаю запанувала комуна, без якої не було б корейської війни і 3) всі вони відчувають ту безнадійність і безвихідність корейської ситуації, що про неї стільки говорив МекАртур, дарма, що й рецепти цього останнього (перенести війну до Манджурії і на терен самого Китаю) не розплутували ґордієвого вузла, зав'язаного знову таки самими американцями в часах ідилії із „добрим старим Джо".

Війна в Кореї не може бути популярна, бо нею не є ніодна війна, ведена під чужою фірмою (ОН) та з велетенськими власними жертвами майна і крови, до того ж незв'язана безпосередньо з рідним краєм. І не може бути популярна ця третя світова війна, що висить в повітрі та про яку вічно говориться, як щось, чого не буде і що можна оминути. Все ж, приготування ЗДА „на всякий випадок" і як запобіжний засіб проти війни — надто болюче б'ють по кишенях всього народу, щоб він не відчував існування цієї проблеми не теоретично, але у своєму щоденному житті. І тому, маючи ще перед очима щораз могутніший розгін воєнно-промислової машини, сірий американець щораз більше говорить про цю третю світову війну і щораз більше цікавиться цією темою.

Останньою такою темою є проблема моралі, — у родині, бизнесах, школах і всьому громадському житті. Це сумно, що щойно вкінці американський громадянин цікавиться питанням захитання моралі в особистому й публічному житті, але добре, що масові випадки тієї персональної і громадської скандалістики все таки зрушили публічну опінію, казали розвести дискусію на сторінках поважної преси і що помалу вже й широкі верстви американського громадянства починають відчувати кризу моралі, головно моралі американської молоді. Різні познаки вказують вже на те, що не лише поліція і шпитальництво будуть поборювати злі обичаї серед молоді, але й передовсім американський родинний дім і американська школа, ці два найважніші чинники, що їх опіка над молоддю є більше формальна, як сутня, як опіка над душею молоді, над здоров'ям її духа.

Ось проблеми, що цікавлять сіру американську людину. І це дійсно найважніші проблеми нинішнього американського світу та американського життя.

Вол. Дорошенко

НАБОЛІЛА СПРАВА

(Потреба реформи нашого правопису).

2)

Потішали себе у Львові тим, що правопис, мовляв, річ умовна, а нас менше, ніж на Радянщині, то нічого нам і протестувати. Розуміється, правопис це не щось абсолютне і кожний правопис добрий, якщо його консеквентно вживати, навіть наш старий етимологічний, або московська ярижка. Вживають же напр. англійці або французи свої архаїчні правописи й не кидають їх не вважаючи на те, що вони не відповідають теперішній вимові. Але то їх власний, а не кимсь збоку накинений правопис. Проте ідеальним правописом може бути лише той, що вповні відповідає природній вимові. Не відповідний правопис, прийнятий у школі й державній практиці, може викривлювати, спотворювати мову. А наближення нашого правопису до московського власне веде до такого спотворення, до справжнього спростачення нашої мови. Прикладів можна навести безліч, особливо в написаннях чужих імен. Тут рекомендується таке писання, що цілком противиться природній вимові українця, в роді Арґентіна (зам. Арґентина), Бразілія (Бразилія) і т. д. Очевидно, людям вихованим під московським впливом, така вимова видається нормальною, вона їх не разить, як разить кожного природного українця, незараженого тим впливом незалежно від того, чи він „східняк" чи „західняк": Горло у кожного з нас однакове. То тільки муштра примушує видавати неприродні зуки. І тут приходимо й до справи з апострофом. Наші „східняки", виховані під московським впливом, на дибки стають в обороні апострофа, а деякі „вчені" навіть об'являють апостроф (чуєте?) мовним ...законом! Сміх і горе! Розуміється, москаль або змосковщиний земляк, щоб правильно по українськи вимовити написання „пять", „пю" і т. д., потребують апострофа, але природний українець ці написання причитає правильно й без апострофа.

Адже так їх читала вся Західня Україна, що не знала московського впливу. І так читали й полонені - українці вояки російської армії, що вчилися в школах СВУ, бо інакше не змосковлений українець і не вимовить. Що більше, щоб „природний українець вимовив „пять", „пю", й под. на московський лад, його треба довго й добре муштрувати. Знаю це з власної практики й обсервації, скільки то мук треба було прийняти нам учням російської гімназії, щоб вимовляти ці слова правильно по-московськи. Дехто навіть дійшов до матури, не навчившися цього. Словом, „соборний" правопис нікуди не годиться: він і невідповідний нашій мові й не соборний. Отже нема що його й обстоювати, а треба, користаючи з того, що над нами нема московського батога й ми можемо спокійно й вільно обмірковувати свої справи, щоб наші наукові установи — НТШ і УВ АН зреформували цей правопис 1927 року, згідно з науковою правдою, тим більше, що це ми можемо зробити таки соборно, бо маємо вчених філологів із східньої і з західньої України. Вони можуть переглянути правопис акад. Смаль-Стоцького й змодифікувати його для практичного вжитку.

Це властиво повинно було зробити ще на скитальщині ЦПУЕ в 1946 рр., замість рекомендувати передрук харківського правопису. Але ніколи не пізно взятися за реформу й тепер. Замість вопіяти проти самого піднесення в пресі потреби такої реформи і плюгавити тих, хто осмілюється критикувати недосконалий плід невдалого компромісу, слід застановитися над способами переведення реформи, саме в ім'я нашої незалежности", самостійности й соборности. Ми скрізь, на кожному фронті повинні боротися з московською заразою. Тоді у нас не буде й таких явних москалізмів, як злощасне США, що про нього заговорив оце недавно проф. Іван Вербяний. Він має повну рацію, що це сущий москалізм. Москалі запозичили його у німців, а ми у москалів. Нам рішучо треба занехати цей вираз, а заступити іншим. Якщо **ЗДА** не задовольняє прихильників **США**, то може вони згодилися б на **ОСА**, себто „Об'єднані Стейти Америки" або **„ОСПА"** — Об'єднані Стейти Північної Америки. В усякому разі голос за нашими науковцями. Нехай вони дадуть нам справді соборний український правопис. Затверджений Укр. Нац. Радою, УКК в ОСА й КК у Канаді він може стати загальновживаним правописом для всіх українців, у вільному світі сущих. Але передумовою до того повинна бути вільна дискусія в пресі без лайок філологічних політруків.

Цю дискусію властиво вже започаткували ще на скитальщині п. Горук у журналі „Вежі" (Мюнхен 1948) і відома письменниця Галина Журба в часописі „Неділя" (Ашаффенбурґ 1949, передрук у вінніпезькім „Укр. Голосі" за липень 1950 р).

(Закінчення).

ОПІКА НАД ЛЬВОВ'ЯНАМИ

Довідуємося, що „до 1939 р. у Львові було лише кілька клінік медичного інституту і 3 приватні лікарні. Тепер у Львові працює близько 150 лікувальних закладів, які подають медичну допомогу населенню. Вони забезпечені новітньою медичною апаратурою, лябораторіями..."

Якщо під „лікувальними закладами" розуміти тюрми і цілу вістку з того аспекту прочитати, то вістці можна повірити. Ціла справа — в термінології.

ПЕРЕВИКОНАННЯ

„Колгоспи і совгоспи достроково — 5. листопада 1951 виконали, — довідуємося з „Р.У." від 4. 12. м. р., — весь державний плян хлібопостави, здали державі хліба на 56 міл. 928 тис. пудів більше, ніж за весь 1950 рік. Найважливішої продовольчої культури — пшениці здано державі на 90 міл. 850 тис. пудів більше, ніж у минулому році, гречки і проса — на 2 міл. 209 тис .пудів, цінної олійної культури — соняшника — на 28тис. 458 тонн. Виконано плян заготівель насіння коксагизу, на державні пункти надійшло насіння в два з лишком рази більше, ніж у 1950 році. Перевиконано плян здачі цукрових буряків, овочів і ряду інших продуктів..."

(„Укр. Думка")

Д-р Юрій Старосольський

ДО ДИСКУСІЇ В СПРАВІ НАЗВИ ЗДА ЧИ США

На мою думку — основним для вирішення питання назви ЗДА чи США для Юнайтед Стейтс оф Амеріка є питання змісту, який самі американські творці цеї назви зв'язували з назвою „стейтс". Іншими словами — чи „Стейтс" у американській назві — це „держави" чи „штати".

Правильно було підкреслено в дискусії, що зі словом „держави" ми звикли зв'язувати поняття політичного твору з атрибутами суверенности, повноти влади і т. д. (залежно від території держави) і зовсім правильно було підкреслено, що теперішні американські стейти цих атрибутів не мають.

Одначе, я боюся, що дискутанти помиляються у дальших своїх твердженнях, а саме, що американська назва „стейт" це власне означення такого несуверенного політичного твору, яким є тепер американські стейти, як складові частини федеральної республіки; — і що слово „штат" по-українськи має віддати такий власне зміст несуверенного американського стейту.

Хоч питання правильности й українськости слів „держава" й „штат" лежить у компетенції філологів, я дозволю собі твердити, що в нашій науковій правничій термінології слово „штат" не прийнялося, а далі, що штат — це російське слово, яке відповідає українському слову „держава". „Російсько-Український Словник Правничої Мови" виданий у Києві (1926), який слід признати чи не найбільш компетентним, перекладає російське слово „штат" (государство) єдиним нашим словом „держава" (і згадує Сполучені Держави).

Та важніше питання змісту слова Стейтс у американській назві.

Тринадцять американських колоній, які в 1776 році, спільно підняли зброю проти Великої Британії перетворились у тринадцять окремих, незалежних суверенних держав. Кожна мала свою державну конституцію, свою державну владу і всі атрибути суверенної держави. Очевидно — кожна звала себе „стейт"-ом.

Але потреба спільної боротьби і взагалі спільної акції, казала цим тринадцять стейтам — державам з'єднатись у конфедерацію, для якої прийняти назву United States of America, (вже раніше вживали назви United Colonies), а Континентальний Конгрес 1776 року (той, що проголосив Декларацію Незалежности) доручив опрацювати т. зв. „Артикули Конфедерації". 'х і схвалено в 1777 році, а ратифіковано (стейтами) в 1781 році, як першу конституцію Юнайтед Стейтс оф Амеріка. Окремі стейти нерадо й лише під тиском зовнішних обставин єднались у конфедерацію. І форма конфедерації, тобто вільного союзу незалежних держав, було те максімум, на яке годились окремі стейти, боячись утратити свіже здобуту незалежність

У конфедерації вони залишались незалежними державами: другий артикул ясно й рішуче стверджував: „Кожна держава зберігає свою суверенність, волю, незалежність та всю владу, юрисдикцію й права, яких ця конфедерація не передає виразно З'єднаним Державам зібраним у Конгресі". Конфедерація мала бути „Лігою Приязни", (League of Friendship), як було сказано в Артикулах; вона не мала центральної влади, а тільки Конгрес держав; мешканці були громадянами своїх стейтів і тільки їм підлягали. Конгресові, була дана тільки дуже обмежена влада, м. ін. зовнішна репрезентація, війна й мир, справи армії, частинно фінанси і т. д. Ще Паризький Мир 1783 р. який формально закінчував війну з Вел. Британією, був заключений в імені всіх тринадцяти окремих держав, американських стейтів. Так, отже, немає сумнівів, що творці назви „Юнайтед Стейтс оф Амеріка", американські стейти і їх Конгрес, вжили слова „стейт" для окреслення суверенної держави, згл. держав, які приступали до Конфедерації.

Трудноші, в яких опинилися молоді держави — головним чином господарський хаос і депресія, виявили слабість Конфедерації і потребу сильнішої центральної влади з більшими повновластями (напр. регулювати міжстейтову торгівлю) і з правом санкції супроти стейтів, які не повинувалися ухвалам Конгресу. Не зважаючи на те, стейти і велика більшість населення були знову проти сильнішого з'єднання, проти сильної центральної влади. І коли Конгрес вкінці скликав Филадельфійську Конвенцію 1787 р., то це „з єдиною й виключною метою ревізії Артикулів Конфедерації". Одначе активна меншість, „федералісти" під проводом Медісона, досягли цього, що ця конвенція перемінилась у конституційну й схвалила зовсім нову конституцію. Опозиція в самій Конвенції була дуже сильна, а ще сильніша у стейтах, які мали ратифікувати нову конституцію й які змагались за збереження повної суверенности. Але конституцію схвалено й ратифіковано в 1789 р., і з Конфедерації постала Федерація у теперішньому виді.

Нова конституція була „великим компромісом". Вона далеко не відбирала стейтам їхньої суверенности, а радше переносила деякі складові частини її на Федерацію. І навпаки — Федерація, під новою конституцією, це оригінальний державний твір з обмеженою й поділеною внутрішньою суверенністю між нею і стейтами.

Відношення сил — Федерація — Стейти мінялось впродовж історії і щойно після Цивільної Війни 1861-1865 закріпилась теперішня перевага центрального уряду над стейтовими урядами. Ідея ж суверенности стейтів тривала і змагалася довго і ще досі має великі симпатії в деяких стейтах (Південь). Вона м. ін. висловлювалась в праві стейту відійти від Федерації. І по суті — за це власне право йшла Цивільна Війна рр. 1861-1865. Президент Линколн безпосередньо спричинив її своїм становищем, що Американська Юнія нерозлучима і самовільний відхід від неї це зрада. Вигравши громадянську війну, Линколн „врятував Юнію".

Не можу входити в теоретичні міркування про державу. Але і для мене немає сумніву, що коли прирівняти теперішній правний стан будь котрого із американських стейтів із основною притаманністю держави — суверенністю, то ледве чи можна тут говорити про держави. Сьогодні — стейти американські не є державами в повному розумінні того слова: Їх правний стан змінився, але це не значить, що змінилося значення слова „стейт", яке було вжито в оригінальній назві „Юнайтед Стейтс".

З останнього твердження випливає, на мою думку, що для теперішніх американських стейтів, як адміністраційних одиниць американської Федерації, прийдеться вживати власне назви „стейт". Байдуже яке її первісне значення, ця назва прийнялась в Америці формально, і немає нашого слова, які відповідало б правильно її зміст. Це так, як правильно вживаємо назви „кантон" для складових частин Швайцарської Федерації, бо ніяким нашим не можна віддати змісту цього оригінального окреслення.

Вкінці — питання Сполучені чи З'єднані (може З'єдинені) Держави. Згаданий словник УАН подає „Сполучені Держави", але для російського слова „соединенный" дає теж переклад „з'єднаний". Здається мені, що назва „З'єднані Держави Америки", в скороченні „ЗДА" прийнялась більше; але тут хай рішають філологи.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

ТИЖДЕНЬ БРАТЕРСТВА

Цього року Тиждень Братерства тривав від 17 до 24 лютого. У ці дні американці всіх віровизнань, усіх рас та всіх національностей згадали про те, що саме їх об'єднує та робить з них один нарід.

Вітаючи запровадження Тижня Братерства, президент Труман, голова Тижня Братерства, сказав:

„Знову й знову ми повинні заявити на цілий світ, що не дамо панувати тиранії ні в своїй країні, ні де-будь у світі.

„Тому ми й озброюємося, витрачаючи на це гроші, щоб допомогти нашим заокеанським друзям. Ми дбаємо за те, щоб затримати на високому рівні нашу економіку, і хочемо в себе ще вищого життьового рівня. І ми вирішили зробити все, щоб довести нашим можливим ворогам, як небезпечно їм боротися з вільним світом.

„Люди, гроші, озброєння — усе це, звісно, важливе, усе це потрібне. Проте, миру не буде, якщо вільні народи не будуть об'єднані. Світ мусить сприйняти ідею вселюдського братерства так само, як він вірить в ідею божества; інакше людям загрожує смертельна небезпека."

Уперше Тиждень Братерства запроваджено 1934-го року на пропозицію монсіньйора МекМінаміна, священика з Денверу, стейт Колорадо. Цю пропозицію підтримала нарада християн і жидів, національної організації, що її створив 1928-го року покійний ЧарлзГюз, колишній генеральний суддя Верховного Суду ЗДА, разом із покійним Нютоном Бекером, колишнім військовим міністром за часів президента Вилсона, та іншими видатними американцями. Від 1934-го року президент ЗДА вважається за почесного голову Тижня Братерства. І рік-у-рік все більше організацій — громадських, братерських, робітничих, релігійних — приєднуться до святкування Тижня Братерства. До них приєднуються церкви й синагоги, різні школи — і святкування Тижня Братерства стало тепер у нас всенароднім звичаєм. Звернення в Тиждень Братерства передається через телевізори, радіо й кіна. На публічних мітінгах, з катедр, в етері, на шпальтах газет у Тиждень Братерства чуємо одне: кожний американець, якої він не був би віри, раси й походження, повинен іншому визнавати ті самі права, що їх той визнає йому.

Більшість американців визнає, розуміє й поважає інші народи — людей іншої віри, інших звичаїв та іншого кольору шкіри. У Тиждень Братерства американці повинні подумати про те, як ідеали братерства перетворити в дійсність.

Запроваджений від 1934-го року в ЗДА Тиждень Братерства починає просочуватися й до інших вільних країн. Його підтримала міжнародна організація, що її заклали 1950-го року громадяни п'ятнадцяти вільних країн. Як у ЗДА, так і в цілому світі Тиждень Братерства має ту саму мету: справедливість, дружбу, взаємне розуміння й співпрацю всіх релігійних груп, усіх національних культур і всіх рас.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Джерзі Ситі, Н. Дж.

Коляда Чорноморської Січі

Організація Чорноморської Січі влаштовує в нашій громаді імпрези від 1930 року, а також займається збірками на народні цілі. Цього року члени Чорноморської Січі, як бувало, пішли по коляді, а добрі люди, знаючи добру працю цеї організації, колядників щиро приймали та склали щедрі пожертви на Український Народний Фонд та інші цілі. Цього року коляда принесла $735, котрі то гроші передано через місцевий Відділ УКК до Конгресового Комітету.

Отсею дорогою в імені Чорноморської Січі складає щиру подяку всім жертводавцям.

Коляду зложили: С. Федейко $20; По $10: Т. Міссірі, Н. Н., А. Мазур і І. Ковальчик. По $5: І. Шип'яни, П. Мелень, В. Гаєвий, М. Перхун, Д. Пелевич, М. Петришин, В. Садівник, М. Шеремета, А. Нестор, П. Світніцький, Л. Балутянський, В. Гіль, І. Дубик, Н. Н., А. Бусько, П. Васько, О. Колесник, М. Крукар, Ст. Кот, М. Мацях, Л. Кулич, Ст. Микитюк, П. Джиджора, М. Круп'як, М. Команицький, Ю. Думанська, П. Білобрам, Т. Кричковський, д-р Р. Дзядів, П. Постолюк, М. Гайдук, К. Колодій, Ст. Гриценко, П. Костик, Т. Васько, М. Лісняньский, Н. Цінюрчин, І. Бобер; По $4: Д. Чайка і А. Пеловська; По $3: о. В. Лотович, І. Мандра, М. Курило, І. Щупляк, В. Гадевич, В. Цан, Ст. Гребіняк, І. Жулинський, П. Лахоцький, О. Ружанська, М. Баран, М. Бринґілевич, Н. Бурак, А. Тенюх, І. Пикар, Ст. Ґріца, Ст. Гладкий, Ф. Колодій, Є. Нечесний, П. Палка, А. Бук, М. Клапко; Ст. Кіцей 2.50 дол.; По $2: В. Челак, М. Челак, А. Тизьо, І. Костир, К. Станиславишин, І. Баб'як, А. Малюца, Галібей, Є. Котик, Ст. Запотічний, Є. Хитринь, К. Коблян, М. Трусевич, І. Миць, Гр. Салюк, П. Грицак, П. Грабар, І. Грабар, К. Стельмах, Гр. Готра, Кишинюк, В. Литвинка, П. Чопик, А. Патриляк, І. Коцюба, Ф. Савчук, А. Мілянович, А. Корнала, С. Мисяк, Ю. Трент, В. Кузьма, Н. Боднарук, Гр. Когут, М. Іванчук, М. Труш, І. Петришин, А. Масаковська, М. Юрків, М. Чунко, К. Піддубчишин, Ф. Цекот, А. Світи, П. Дмитриха, М. Юречко, І. Сеньковський, М. Рибка, Гр. Бура, Д. Шпирка, І. Яцусь, Ю. Доманська, П. Вашинський, О. Романик, Др. Мартинець, Д. Шпак, О. Ващук, М. Невдячний, П. Дідух, Н. Попович, Т. Миколаїв, С. Ціцюра, К. Гнат, В. Ганчар, М. Когут, О. Бойко, В. Бридун, І. Демчук, М. Мігович, М. Баран, І. Клапко, І. Цан, І. Дзядів, М. Дзядів, Ст. Максимяк, І. Цьолко, К. Цьолко, Я. Гавур, Ст. Федович, А. Лупиняк, І. Нечипор, П. Тхір, О. Зидик, А. Качан, Й. Ґуральчук, Лемчак, д-р Явний, Т. Павліна, п-ні Квасниця, В. Пацак, Д. Смотрич, Лозинський, М. Пірій, Д. Мадай, П. Савчук, Р. Кричковський, М. Панкевич, Я. Кашуба, В. Клапко, М. Лемчак, І. Попель, М. Ценько, П. Мандра, І. Баричко, М. Качала, А. Зімовський, М. Ференц, І. Патуляк, М. Лашок, О. Пельо, П. Місяк, П. Вох, о. Бачинський, М. Мельник, І. Пельо, П. Брідський, К. Поточняк, І. Федів, Р. Вудяк, П. Дмитрів, В. Кенда, В. Панаківський, А. Шаран, Я. Іваницький, П. Биковська, Т. Пельо, Ю. Брин, І. Процик, П. Брідський, З. Сотер і М. Филик; Ст. Шнайдер $1.75; П. Світлик $1.50; І. Ляшкевич 1.50 дол.; По $1: Ст. Снадик, К. Онуфрів, П. Колеба, М. Сивак, І. Пупчик, М. Жуковський, В. Кусень, І. Кошицький, А. Зазуля, Й. Смішкевич, В. Пільгуй, Ст. Островський, С. Левицький, д-р Шебунчак, І. Пілат, М. Стецюк, В. Сметанюк, О. Кейса, В. Кріп, Ю. Дубецький, Є. Ясіновський, І. Нинка, Л. Русинко, І. Рудакевич, З. Салевич, Т. Широбура, Ст. Коваль, П. Пигольчук, В. Снігур, Ст. Зарічний, І. Смеречанський, А. Борик, Н. Н., О. Колодій, Н. Пігура, П. Кавочка, І. Стиранка, Й. Жарський, Т. Журавецька, Кухар, К. Барна, Я. Олсон, М. Салюк, І. Мікула, п-ні Сай, М. Андрушків, П. Пацала, Новацький, Ю. Лецин, В. Хвалик, П. Лазорко, Голочинська, М. Дзюбінський, Р. Маринець, К. Лінович, П. Андруссчко, А. Тселер, К. Кузимка, М. Задарко, А. Ярема, Л. Зиман, Д. Бачик, В. Бугай, Гр. Затовський, І. Майриш, П. Такой, Гр. Іванів, К. Корбека, О. Морах, Р. Загородничий, А. Сисак, В. Гузар, Б. Турко, П. Пельо, В. Снігур, М. Бобер, С. Світлик, М. Кенда, О. Одуляк, Ст. Дзядів, М. Ґілик, Т. Галайко, С. Копайло, Ст. Гнатищак, О. Підвірний, М. Паламар, М. Іваницький, А. Сич, Гр. Вичук, Р. Демчишин, М. Фурка, Я. Гузар, В. Шира, М. Волошин, М. Фурка, К. Доманський, К. Поточняк, Стадник, С. Бервецький, Горах, П. Панкевич, М. Цьолко, І. Шібунка, Ю. Княжинський, В. Семиґен, п-ні Фурка, А. Федак, Попик, Н. Тарапацький, Г. Новак, Єдді, І. Кіш, Р. Ковтко, І. Вайн, Френд, С. Дівайн, П. Цан, І. Ґелета, п-ні Крайник, Ковтко, Ст. Буньо, І. Гнира, Г. Вальчук, І. Вірт, І. Кобзяр, А. Несвячений, А. Фесенко, І. Леско, Шварцмен, В. Ґрушек, Германюк, П. Павлик, Чейт, Мірeґолд і В. Жуковський. Решта дрібними.

Микола Петришин

Ютика, Н. Й.

Свято Соборности

В залі православної церкви св. Петра і Павла 17. лютого місцевий відділ Українського Конґресового Комітету улаштував Свято Соборности. Урочисті збори відкрив хор свято-Покровської православної церкви „Молитвою за Україну". Святочну промову сказав настоятель церкви св. Петра і Павла о. Хорощак, з'ясувавши обставини за яких відбулось відродження Української Держави, він детально спиняється на значенні акту проголошення Соборности Українських Земель. Саме цей акт вказує нам наш майбутній шлях. Як тоді, лише дякуючи об'єднанню всіх українських земель ми змогли боротись більш трьох років проти далеко переважаючого чисельно ворога, так і тепер, лише при з'єднанні всіх наших сил, ми можемо вийти переможцями і мати власну державу. Тож хай не буде між нами розподілу, а тоді Господь Бог допоможе нам і ми будемо мати вільну Україну, де наш многострадальний народ зможе дихати на повні груди і, як повновласний господар, будувати власне життя за своїми звичаями і своєю вподобою. Далі мистецький гурток при місцевому відділі УКК дав три виступи своїх членів. Першим був виступ п. Ліди Василик, що прочитала вірш Франка: „Муштруйсь, некруте, небоже!" І цей зазив особливо сильно прозвучав з уст дівчини, яка, читаючи цей вірш, мимоволі спрямувала увагу всіх присутніх в бік майбутньої червоної загрози. Другим був виступ п. Богдана Рабія, що прочитав вірш: „Сини знедоленої України". Приємною несподіванкою для нас був наступний виступ п. Зої Герець, що читала вірш Олеся: „Огні і бурі весняні". Останньою точкою урочистої частини був виступ хору, що гарно виконав: „Чуєш, брате, мій!" муз. Кошиця. Свято закінчилось національним гімном, що його проспівали всі присутні.

Хочемо ще відзначити коротку інформативну доповідь заступника голови місцевого відділу УКК п. Богдана Чайківського і побажати, щоб такі доповіді надалі завжди були перед початком всіх імпрез, що їх улаштовує місцевий відділ УКК. Хай такі доповіді ввійдуть в традицію, бо це зв'язало б широке громадянство з місцевим відділом та його роботою, як і роботою нашої Централі, і інформацій про пророблену і поточну роботу не довелось би чекати п'ять-шість місяців, як це було до цього часу.

О. Ч.

Збори лікарів

(Закінчення зі стор. 1.)

доповідями була розгорнулася жива дискусія, під час якої винесено низку організаційних та професійних справ. Окрему увагу в дискусії і в резолюціях приділено справам лікарів з під-совєтської України, головно молодшим, які мають окремі труднощі в поновленні своїх дипломів. В ухвалених резолюціях лікарі підкреслюють своє співчуття та свою солідарність із змаганнями українського народу на Рідній Землі, зокрема із своїми колегами-лікарями, що в найтрудніших совєтських умовинах дбають про здоров'я свого народу, одні в містах і селах, а інші в лісах та в підпіллю в рядах героїчних повстанців. Рекомендуючи своїм членам найактивнішу участь в громадському житті, Т-во висловило свою повну солідарність з акцією Українського Конгресового Комітету та закликає своїх членів до прикладної підтримки У. Н. Фонду. В окремій резолюції ухвалено всебічну підтримку Комітетові Українського Народного Дому в Ню Йорку, зусилля якого з'ясував на початку нарад голова того Комітету, інж. Мирослав Лепкалюк.

До нової Управи Т-ва одноголосно обрані: Д-р Роман Осінчук, голова; д-р Гарасим, д-р Барон і д-р Сушків, заст. голови; д-р Логоза, секретар; д-р Рейнарович, касир; д-р Сухий, д-р Марія Косенко і д-р Перейма, члени. — Контрольна Комісія: д-р Лепкий, д-р Пашковська і д-р Носковська. — Верифікаційна Комісія: д-р Ярослав Макарушка, д-р Кушнір, д-р Чолган і д-р Стишкевич.

На початку зборів склали привіти: від Т-ва Українських Інженерів голова того Т-ва інж. Шох, від УВАН голова проф. Ветухів, а опісля д-р Осінчук передав привіт від перешкодженого голови Американського Відділу НТШ, д-р. Чубатого.

Зборн проходили під знаком великої діловости та повної громадської свідомости і високого патріотизму Лікарського Товариства, яке оправдано зголошує свої претенсії до передової ролі в нашому національно - громадському житті.

ПРОТОКОЛ

з нарад Головного Екзекутивного Комітету У. Н. Союзу, які відбулися дня 8-го лютого 1952 року в головній канцелярії У. Н. Союзу, під ч. 81-83 Гренд Стріт, Джерзі Ситі, Н. Дж.

На зборах були приявні всі члени Екзекутиви, а саме: головний предсідник Д. Галичин, заступник головного предсідника О. Лисогір, заступниця головного предсідника Г. Жеребняк, головний секретар Г. Герман, і головний касієр Р. Слободян.

Збори відкрив в год. 1:00 пополудні головний предсідник та подав до відома ці справи, які були полагоджені від останніх зборів Екзекутивного Комітету, а опісля предложив справи, що їх треба вирішити на цих зборах. Ці справи були такі:

Купно бондів. Закуплено отсі бонди:

Province of New Brunswick, Nineteen Year Sinking Fund Debentures — 4½%	$49,060.00
Long Island Lighting Company, 1st Mtge Bond Series "D" — 3⅝%	40,480.00
Province of Ontario, 4% Debentures	35,262.50
Niagara Mohawk Power Corporation, General Mtge Bond — 3⅜%	50,900.00

Відкликані бонди. Одержано за відкликані бонди:

City of Newark, N. J. Passaic Valley Sewer Bonds — 4%	$ 5,000.00
Rochester Telephone Corp., Sinking Fund Debentures—4%	4,068.80
Michigan Consolidated Gas Co., — 3⅞%	1,015.00
New York City Housing Authority — 3.10%	12,600.00
New York City Housing Authority — 3.10%	15,750.00
New York City Housing Authority — 3.10%	21,000.00
Chesapeake and Ohio Railway Company — 3⅞%	1,011.25

Морґеджі. Уділено морґедж на реальність Ольги і Івана Кобзяр на суму ---------- $ 3,500.00

По дискусії над справами організації вичерпано програму нарад, а головний предсідник закрив збори в год. 4:00 ввечорі.

Г. Герман, гол. секретар У. Н. Союзу.

Вимагають, щоб О. Н. стали базою американської політики

Шікаґо. — Американське Товариство Об'єднаних Націй закінчило тридену конференцію в справі світового проводу Злучених Держав і ухвалило цілу низку резолюцій з зазивом, щоб ЗДА сильніше підтримували цю світову організацію. На конференції були заступники сотні громадянських, релігійних, професійних, виховних і бизнесових груп, які творять організації для підтримки О. Н. Ствердивши, що О. Н. „повинні бути наріжним каменем закордонної політики Злучених Держав", як словом так і ділом, товариство вимагає більшої підтримки для поборювання біди, загарантування світового миру, посилення загального роззброєння, мирного наладжування непорозумінь, що загрожують війною і розширення права самоврядування. Товариство заявило теж свою підтримку урядової американсьхкої політики для розвитку світової системи збірної забезпеки.

● Після сьоми тижнів подружного життя застрілила під час сну свого чоловіка лейтнанта армії в Ел Пазо, у стейті Тексас, Мері Джейн Парсонс, донька мільйонера в Тулза, у стейті Оклагома. Після вбивства, вдова спокійно розмовляла з сусідами і аж за десять годин повідомила добровільно поліцію про подію. Причин трагедії не подано.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ У ВАШИНҐТОНІ

(Закінчення зі стор. 1.)

ральної і матеріяльної допомоги визвольним рухам поневолених народів.

Про „нові методи психологічної стратегії в боротьбі за визволення" говорив К. Болдирев, пікреслюючи при цьому трудноші в поваленні комуністичного режиму. В спеціяльних цілях, виходило б, був „зорганізований" і приведений на конференції росіянами В. Єршов, який твердить, що він є бушим полковником совєтської армії. Заявляючи на вступі, що він „українського роду", він рівночасно твердив, що йому ніколи не довелось зустріти в Україні ані одного українця, який говорив би, що він бажає собі вільної і незалежної від Росії України. Єршов говорив по-російськи, а його твердження перекладав на англійську мову Мр. Маркус. У відповідь на його твердження щодо українців, зі залі почулися оклики: „брехня!"

Короткі заяви складали теж представники поодиноких поневолених народів: поляків, естонців, лотишів, литовців, білорусинів, словаків, азербайджанців, грузинів, як теж представник АБН. Усі вони підкреслювали, що в психологічній війні замало користуватися тільки арґументами про знищення совєтського режиму та що успіх в цій війні залежить в першій мірі від виразного становища демократій до справи визволення поневолених Москвою не-російських народів та від всебічної підтримки їх визвольних змагань. Ввечорі, під час приняття промовляв конґресмен Керстен, який і склав згадану заяву про залежність перемоги демократій від їх виразного становища до змагань поневолених народів та виразної декляраціі, що демократії допоможуть тим народам визволитись від Москви. Темою його промови було: „Визволення, як закордонна політика". Про „психологічну стратегію, як нашу єдину надію на тривкий мир" говорив генерал Боннер Феллерс, згадуючи при цьому теж про 15 мільйонів невільників в совєтських каторжних таборах, Роберт Воrелер, сам колишній совєтський в'язень, говорив про необхідність базувати пропаганду на правді і фактах. Проф. Френк В. Барнет підкреслював, що „ми не можемо вимагати, щоб люди за залізною заслоною рискували життям за справу демократії, якщо не думаємо допомогти їм визволитись".

Адв. Михайло Пізнак передав головні точки написаної заяви серкетаря закордонних справ УГВР, Миколи Лебедя, про теперішній рух спротиву в Україні, його ціллі і методи, представляючи рівночасно п. Лебедя особисто.

У висліді нарад ухвалено відповідні резолюції, приготовані окремою комісією, в працях якої брав участь адв. Степан Ярема. В цих резолюціях поставлено постулят самовизначення поневолених Москвою народів в дусі Американської Конституції та Декляраціі Неалежности, рішено створити постійну Конференцію та Центральну Аґенцію Психологічної Стратегії, перевести в життя доповнення Керстена до Акту Безпеки та дати допомогу визвольним рухам поневолених народів, як теж видвигнено домагання звільнення і об'єднання цілої Кореї і признання Совєтської Росії спричинником та керівником аґресії в Кореї, за що вона повинна бути проголошена аґресором і викинена з Організації Об'єднаних Націй. Американська преса в цій країні приділила цим нарадам у Вашингтоні велику увагу.

Вже від початку нарад вражала тенденційна підготовка до них росіян, які змоболізували у Вашингтоні за поза ним більшу частину учасників нарад, витворюючи цим враження, що вони мають підтримку більшости.

Виступ організатора конференції, конґресмена Армстронга, як теж виступи інших американських представників і перебіг цілої конференції був під виразним намаганням оминати всяку згадку про російський імперіялізм, як такий та ради уявної „єдности антикомуністичного фронту" не заторкувати проблем необхідного розчленування російської імперії, мовляв, цю справу повинні вирішити поодинокі народи самі після їх визволення. Виступи українців та представників інших поневолених народів з підкреслюванням небезпеки російського імперіялізму, як такого, вважалося намаганням розбити цей неіснуючий „спільний фронт" поневолених народів з білими російськими імперіялістами. Таке наставлення виявилося вже в тому, що проф. Добрянському, який був одним з головних доповідачів, скорочено час виступу, не даючи йому можности розвинути якслід цілої проблеми російського імперіялізму. Теж не допущено до голосу представника ДОБРУС-у І. Гришка, хоча він зголошувався до нього. Супроти такого становища Конференції до визвольних змагань поневолених народів — хоча в резолюції сказано про право на самовизначення — члени Українського Конгресового Комітету відбули опісля окремі наради та рішили заняти до того відповідне становище, що буде своєчасно подане до відома американського уряду, учасників конференції та широкого загалу.

На Народний Фонд на 1951 Рік Зложили:

(ЛИСТА ч. 38 — по день 10. лютого 1952.)

КАЛІФОРНІЯ:
Голивуд: інж. Михайло Яворський $25.
Сакраменто: Анна і Василь Стельмах $12.

КОННЕКТИКЕТ:
Ансонія: Василь Калина $10.
Бріджпорт: По $10: о. Андрій Бек (1952 р.), Андрій Піддубний, Михайло Стасюк.
Гартфорд: д-р І. Дидюк $10.
Ню Бритен: Андрій Керелейза $10; А. Хліб $1 коляда.
Ню Гейвен: По $10: Микола Борецький, Лев Рейнарович; на коляду: о. Теофіль Бузенко $5.
Шелтон: Микола Ганас $10.

ДЕЛЕВЕР:
Вилмингтон: о. Іван Лехицький $10.

ІЛЛИНОЙ:
Шікаґо: По $10: І. Цетвінський, Волод. Пігут, Василь Зімбровський з дружиною; по $5: Йосиф Федун, Дмитро Семенів, Ольга Волгаїв.
Вудшток: Петро Рибачук $10.

ІНДІЯНА:
Мишавака: На коляду зложили по $5: Богдан Гнатюк, Іван Горин, Петро Остапчук, Михайло Пап, Михайло Петришин; І. Петришин $3; по $2: С. Двояк, С.М., (підпис нечиткий), М. Скялоць, В. Вербалинський; по $1: І. Гриша, В. Яценко, А. Олин, С. Остреро, Присташ, І. Шагай, М. Шкрумеляк; дрібними $3.25.

МЕРИЛЕНД:
Берлин: Д. Керничний коляда $1.
Куртіс Бей: По $10: Ілля Ткачук, Петро Зозуляк; на коляду зложили по $5: Михайлина Варнадин, Марія Шандровська; Гр. Васлій $3; по $2: П. Бартох, А. Хімяк, М. Хома, А. Чайковська, М. Ігнат, Г. Костів, М. Райца, О. Скушка, П. Войтович; по $1.50: І. Никула, о. В. Соловій; по $1: О. Вендюк, В. Блажків, В. Воднарук, Г. Бойко, М. Вугай, А. Ціздин, А. Чикета, С. Чикета, А. Демчук, І. Дуда, В. Гірняк, І. Грицківський, В. Гудима, О. Яхно Т. Язнік, Т. Каськів, М. Кец, І. Кохан, М. Кравчик, А. Качур, М. Любунець, Т. Мацкула, А. Малінська, С. Серединський, Й. Слободян, Д. Стельмах, М. Шандровський, Є. Вінсвич, О. Винницький, П. Зозуляк; дрібними 30 ц.

МАССАЧУСЕТС:
Амгерст: Лука Намака $20 (1951 і 1952 рр.).
Бостон: По $10: Гнат Чигрин, Дмитро Владимір.
Кембридж: А. Вачмаго коляда $1.
Іверет: Я. Савчук коляда $3; С. Панчишин коляда $1.
Лудлов: І. Зудар на коляду $1.
Мадфорд: на коляду Михайло Козулька $5; Н. Вілинська $1.
Матапан: На коляду: о. Л. Мудрий $2; по $1: І. Чопек, І. Давискиба.
Питтсфилд: Гр. Гуска $10 (1952 р.)
Рослиндейл: Стефан Ярош $10.

МИШИГЕН:
Дітройт: 292 Відділ У. Н. Союзу $50; по $10: Ірена Джуль, д-р Павло Джуль, Микола Кушнір, Ірена Захарків, Остап Захарків.
Флінт: Михайло Гаєвський $10.
Лейтр: д-р О. Коропей $12 (в тому $2 за книжки); д-р Ольга Коропей $10.

МІННЕСОТА
Міннеаполіс: Михайло Гноєвий $10.
Сейнт Пол: Петро Байбак $5; Відділ УКК-ту за книжки $3.50.

НЮ ГЕМШИР:
Менчестер: Українсько - Американський Горожанський Клюб $100; Петро Дармохвал, Юрій Датків, 178 Відділ У. Н. Союзу $25; по $10: Афтан Беднарчик, Настя Вохонок, Петро Кухар, Гаврило Петричкович, Роман Петричкович, Йосиф Петрик, Володимир Покровський, Петро Струк; по $5: Микола Беднарчик, Микола Ворса, Гаврило Гулапо, Микола Ковальчук, Петро Мигаль, Тимко Шмаґала, Іван Шопяк, Михайло Вохонок $6. На коляду зложили: по $2: О. Буцяк, Й. Харко, Текля Кіт, М. Коць, М. Костина, Г. Лесюк, М. Маркович, М. Медвідь, С. Шемін; по $1: А. Вайко, С. Вайко, Н. Вохонок, М. Бурин, М. Цура, М. Добрянська, П. Кухар, М. Мацьо, М. Німець, Й. Олексюк, Р. Петричкович, І. Прокопик, В. Семчишин, Ю. Стечкович, І. Струса, С. Синидяк, П. Шуманський, М. Вальків, П. Заяць; дрібними $1.

НЮ ДЖЕРЗІ:
Бриджтон: Михайло Власенко $5.
Картерет: Александер Вілинський $5.
Клифтон: Степан Осмак $5.
Кренфорд: Й. Огоновський коляда $1.
Гарфилд: С. Карпа коляда $1.
Елизабет: Український Народний Дім $100.
Джонсон Сиі: Укр. Правосл. Церква ім. Івана Хрестителя $25 (вкл. до УКК-ту на 1952 р.).
Джерзі Сиі: По $10: Іван Пекар, Гр. Салук (1952 р.), д-р Богдан Шебунчак; Олек на коляду $1.
Літл Фолс: Василь Чорній $5.
Мейплвуд: Іван Калинович $5.
Милстон: Михайло Ласковий $10.
Милвил: о. М. Угорчак $5.
Нюарк: Українська Православна Церква св. Вознесення збірка на УНФонд $13.75; по $10: Антін Гулька, Володимир Кульчицький, Марія Зовбандіс $5.
Ню Бронсвик: По $10: д-р Юрій Дицьо, Т-во Запорожська Січ; Микола Василюк $5; по $2: Л. Старанчак, С. Василик; по $1: Т. Вацик, Т. Джус, В. Галай, М. Кметь, П. Коць, І. Кущак, Л. Матвійшин, М. Семчишин, М. Тимець, Мик. Тимець, М. Василюк, Г. Вольтер; дрібними 50 ц.
Пассейк: По $10: Атанасій Дзіковський, Йосиф Масліган.
Петерзон: Йосиф Верхоляк $5.
Трентон: І. Гоянюк з свята 22. січня 1952 р. $33; по $10: Іван Бойцун, Іван Фурик, д-р Володимир Коропей, „Самопоміч", Василь Савула; по $5: о. Йосиф Атаманюк, о. Теодозій Атаманюк.
Савт Бавнд Брук: Архиеп. Мстислав Скрипник $10 (1952 р.).

(Закінчення буде).

НАЦІОНАЛЬНИЙ ДАТОК
слати на таку адресу:
UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA
P. O. BOX 721 Church St.
NEW YORK 8, N. Y.

✝

ВАСИЛЬ ПЛАТОНІВ РОСПУТКА
помер у Німеччині на удар серця 8. січня 1952 р. Покійний нар. 1899 р. в хуторі Радчуках, Харківської губернії. Підчас 2. світової війни опинився на чужині, але виїзду до Америки не дочекався. Залишив безпомічну вдову Софію з п'ятьома малими дітьми.

Її адреса: Sophie Rosputka, (17 a) Rotenberg Schloss uber Wiesloch, Germany.

Приятелів і добрих людей просить їй допомогти та розрадити

Іван Калюжний.

ТАРЗАН, ч. 2776. Таємний напад.



Коли Тарзан і його товариші приблизилися до каменя, що звисав, свист перемінився в рев.

Нагло через отвір бухнув з гуком жовтий туман гарячої пари.

Миттю коридор перемінився в кипучий котел смерти.

„Це сірчана пара! Вона нас попече й задушить" — прохарчав Ларсон. — „Лягайте!" — закликав Тарзан. — „Тримайтеся долівки!"